

AAN De Minister van Onderwijs , Cultuur
en Wetenschappen

DATUM 7 november 2002

ONS KENMERK z2002-0964

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

ONDERWERP Ontwerp-besluit gebruik
persoonsgebonden nummers WVO

Bij brief van 9 september 2002 verzocht u, gelet op artikel 51, tweede lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens (WBP), het College bescherming persoonsgegevens (CBP) advies uit te brengen over bovenbedoeld ontwerp-besluit dat strekt tot uitvoering van de artikelen 103d, derde lid, en 103e, tweede lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO). Het CBP voldoet gaarne aan uw verzoek.

Algemeen

Het ontwerp-besluit bevat (nadere) regels omtrent het gebruik van persoonsgebonden nummers in het voortgezet onderwijs, in het bijzonder voor de verstrekking van gegevens door de IB-Groep aan minister en inspectie, en voor de toegang van de minister tot het basisregister onderwijs. Het beoogt daarmee uitvoering te geven aan de artikelen 103d, derde lid, en 103e, tweede lid, WVO. Deze bepalingen zijn ingevoegd bij de Wet van 6 december 2001, Stb.681, tot wijziging van enkele onderwijswetten in verband met de invoering van persoonsgebonden nummers in het onderwijs. Zij waren onderdeel van een stelsel van waarborgen rond het gebruik van deze nummers, dat onder meer voorzag in een nauwkeurige regeling van het gegevensverkeer tussen de betrokken instanties.

Artikel 103d, derde lid WVO

Op grond van artikel 103d, derde lid, WVO dient de verstrekking van gegevens door de IB-Groep aan minister en inspectie – buiten het in artikel 103c, derde lid, bedoelde geval van vermeend onrechtmatig handelen door een bevoegd gezag – op een zodanige wijze te geschieden, dat de betrokken leerlingen niet geïdentificeerd of identificeerbaar zijn. Hierbij is kennelijk aansluiting gezocht bij de omschrijving van het begrip ‘persoonsgegeven’ in artikel 1, onder a, WBP: “elk gegeven betreffende een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon”. De betekenis van de term ‘identificeerbaar’ is bij de totstandkoming van de WBP expliciet aan de orde geweest (zie o.m. Kamerstukken II, 1997-1998, nr. 3, blz. 48-50). Daarbij bleek dat diverse factoren een rol spelen, waarbij ook de omstandigheden van het geval van belang kunnen zijn.

Artikel 3 van het concept-besluit voorziet er in, dat de IB-Groep voor iedere school afzonderlijk aan de minister en de inspectie een aantal gegevens verstrekt. Het persoonsgebonden nummer, de geslachtsnaam, de voornamen en de geboortedatum van de leerlingen en voormalige leerlingen worden niet verstrekt. Het persoonsgebonden nummer wordt vervangen door een ander nummer

of een code, terwijl de geboortedatum wordt vervangen door geboortjaar en geboortemaand en de leeftijd op een aantal relevante peildata. Daarnaast worden echter ook de overige gegevens verstrekt die zijn bedoeld in artikel 9b, eerste lid, onder c en g, van de Wet verzelfstandiging Informatiseringsbank, in samenhang met de artikelen 103b, tweede lid, en 279a, tweede en derde lid, van de WVO (o.m. postcode van de woonplaats, geboorteland, geslacht, geboorteland ouders, gegevens over nationaliteit en verblijf, minderheidsgroep en diverse onderwijskundige details).

In de toelichting bij artikel 3 wordt gesteld, dat de gegevens die de IB-Groep aan de minister en de inspectie verstrekt, geen persoonsgegevens in de zin van de WBP zijn, en dat deze dus ook niet op de (verdere) verwerking van die gegevens door de minister en de inspectie van toepassing is. Het CBP is er niet van overtuigd, dat deze conclusie juist is. Blijkens de voorgestelde regeling zullen weliswaar geen persoonsgebonden nummers, namen en volledige geboortedata worden verstrekt, maar de overige gegevens kunnen in onderling verband toch zodanig identificerend zijn, dat niet is uitgesloten dat deze in bepaalde gevallen als persoonsgegevens moeten worden aangemerkt.

Het CBP wijst in dit verband op de volgende passage uit de wetsgeschiedenis van artikel 1 WBP over het onderscheid tussen directe en indirecte identificeerbaarheid:

“De tweede categorie gevallen is die waarbij gegevens niet direct op naam zijn terug te vinden, doch de betrokken persoon met aanwending van beschikbare middelen alsnog kan worden achterhaald, bijvoorbeeld aan de hand van een nummer. Te denken valt aan een situatie waarbij een lijst van nummers met bijbehorende namen beschikbaar is, hetzij via openbare bron, (bijvoorbeeld het telefoonboek), hetzij via een bron die slechts raadpleegbaar is voor een bepaalde categorie van personen (bijvoorbeeld het kentekenregister door de politie of het nummer van een rekening door bankemployés). De met die nummers verbonden gegevens zijn – hoewel niet op naam – persoonsgegevens wegens de beschikbare mogelijkheid om met behulp van de nummers de identiteit van de betrokken personen te achterhalen. Daarnaast valt te denken aan situaties waarin een bijzondere eigenschap of combinatie van gegevens hetzij direct, hetzij door koppeling of vergelijking met andere beschikbare informatie identificatie van een persoon mogelijk maakt. Een combinatie van beroep, woonplaats en leeftijd is doorgaans sterk identificerend, ook als de identiteit van betrokkene niet meteen vermeld wordt.” (kamerstukken II, 1998-1999, nr. 13, blz.2).

Het CBP adviseert in de eerste plaats om nadere eisen te stellen aan de nummers of codes die zullen worden gebruikt ter vervanging van de persoonsgebonden nummers. Daarnaast adviseert het CBP om te volstaan met de leeftijd van leerlingen op relevante peildata en ook de overige gegevens te toetsen op de mogelijkheid van unieke combinaties. Daarbij dient er voor te worden gezorgd dat de verstrekte gegevens niet door koppeling of vergelijking met andere informatie alsnog persoonsgegevens zouden kunnen worden. Overigens zou in het laatste geval ook kunnen worden rekening gehouden met de toepasselijkheid van de WBP.

Artikel 103e, tweede lid WVO

De artikelen 7 tot en met 9 van het ontwerp-besluit regelen de bevoegdheid van de minister om het basisregister te raadplegen ten behoeve van de vaststelling van de bekostiging van een individuele school. Uit de voorgestelde regeling blijkt dat deze bevoegdheid een geheel ander karakter heeft dan de eerder bedoelde gegevens verstrekking aan de minister.

DATUM 7 november 2002
ONS KENMERK z2002-0964

Het is van belang om deze ook in de praktijk goed uit elkaar te houden. Dit geldt des te meer in het licht van de mogelijkheid dat verstrekte gegevens langs deze weg als persoonsgegevens zouden moeten worden aangemerkt. De bewuste regeling geeft overigens geen aanleiding tot opmerkingen.

Het CBP vertrouwt er op u hiermee voldoende te hebben ingelicht, en is graag beschikbaar voor overleg over de consequenties van dit advies indien daaraan behoefte zou bestaan.

Hoogachtend,

mr. P.J. Hustinx
voorzitter